

EGZAMIN MATURALNY W ROKU SZKOLNYM 2015/2016

**FORMUŁA OD 2015
(„NOWA MATURA”)**

**JĘZYK POLSKI
POZIOM PODSTAWOWY**

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ
ARKUSZ MPO-P1

CZERWIEC 2016

Uwaga: akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne spełniające warunki zadania.

Zadanie 1.1. (0–1)

Przykładowe odpowiedzi

Ponieważ ma ukryte sensy/znaczenia.

Ponieważ ma związek z doświadczeniem komunizmu.

Schemat punktowania

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź błędna LUB brak odpowiedzi.

Zadanie 1.2. (0–3)

Przykładowe odpowiedzi

a) Klucz do interpretacji: *tygrysy to obywatele, a treserzy to władza*

Uwaga: uznaje się cytaty w granicach zdania.

b)

Działania podejmowane przez władzę w stosunku do obywateli: przemoc, pozorna łagodność, stosowanie kar i nagród, zachowanie dystansu, izolowanie od świata, umożliwianie awansu do aparatu władzy.

Reakcje obywateli na działania władzy: chęć przypodobania się, bunt, brak potrzeby wolności / nieświadomość zniewolenia / brak solidarności / chęć awansowania.

Schemat punktowania

3 p. – wypisanie kluczowego fragmentu oraz sformułowanie dwóch informacji o metodach sprawowania władzy i dwóch informacji o postawach obywateli.

2 p. – za spełnienie dwóch wymagań spośród w.w.

1 p. – za spełnienie jednego wymagania spośród w.w.

0 p. – odpowiedź błędna LUB brak odpowiedzi.

Zadanie 1.3. (0–2)

Przykładowe odpowiedzi

Określenie postawy nadawcy – *móc spojrzeć sobie samemu w oczy* – być uczciwym / szczerym wobec siebie samego; nie wstydzić się / nie czuć winnym.

Odpowiedź dopuszczalna – *oaza przyzwoitości*.

Określenie postawy odbiorcy – *czytać między wierszami / szukać drugiego dna* – rozumieć ukryty sens / dostrzegać prawdę / być dociekliwym.

Schemat punktowania

2 p. – podanie oraz sparafrazowanie dwóch właściwych sformułowań.

1 p. – podanie dwóch właściwych sformułowań lub podanie i sparafrazowanie jednego sformułowania.

0 p. – odpowiedź błędna LUB brak odpowiedzi.

Zadanie 1.4. (0–2)

Przykładowe odpowiedzi

Subiektywizm – oddanie własnych doświadczeń, refleksji / użycie 1 os. l. poj. np.: *poczułem, że już nie trafiać*.

Lekki, żartobliwy ton – karykaturalne przedstawienie komunizmu/odniesienie do metki od majtek, jedynego krawatu / porównanie reportażu literackiego z ogórkami i oscypkiem.

Sformułowania o charakterze potocznym – kolokwializmy, np: *dotarło do mnie, nie mają zielonego pojęcia, komuna, Dzięki Bogu, majtki, na milicji*.

Uwaga: uznaje się trafnie dobrane cytaty.

Schemat punktowania

2 p. – poprawne podanie trzech przykładów.

1 p. – poprawne podanie dwóch przykładów.

0 p. – podanie jednego przykładu; odpowiedź błędna LUB brak odpowiedzi.

Zadanie 1.5. (0–3)

Przykładowa odpowiedź

Autor zwraca uwagę na popularność polskiego reportażu w Europie i wskazuje przyczyny tej popularności. Przytacza fragment reportażu B. Łopieńskiej, ukazując dzięki niemu obraz ówczesnej rzeczywistości i przykłady ukrytych w tekście sensów. Opisuje doświadczenia z zagranicznych wykładów i spotkań z młodymi ludźmi, którzy nie potrafią zrozumieć komunistycznego kontekstu polskiego reportażu literackiego.

Schemat punktowania

3 p. – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; adekwatny poziom uogólnienia, streszczenie logicznie spójne, właściwa liczba słów.

2 p. – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście ALE zaburzenia dotyczące sposobu uogólnienia LUB logicznej spójności streszczenia.

1 p. – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia ORAZ logicznej spójności streszczenia

0 p. – odpowiedź błędna LUB brak odpowiedzi.

Zadanie 1.6. (0–2)

Poprawna odpowiedź

a) Tytuł: *Dziady cz. III (Ustęp)* Autor: (Adam) Mickiewicz

Uwaga: informacje w nawiasach nie są obowiązkowe.

b)

Bić. To jest stara metoda. Lub: Treserem może zostać każdy człowiek z cyrku. Wszystkie naraz jeszcze nigdy się nie zbuntowały. Lub: Czy one w ogóle wiedzą, że siedzą w klatce?

Schemat punktowania

2 p. – podanie autora i tytułu oraz trafnego cytatu.

1 p. – podanie autora i tytułu lub trafnego cytatu.

0 p. – 1 poprawne przyporządkowanie LUB brak odpowiedzi.

Zadanie 2.1. (0–1)

Przykładowe odpowiedzi

- Pochodzenie języka.
- Początki języka.
- Geneza języka.
- Skąd się wziął język?
- Do czego jest nam potrzebny język?

Schemat punktowania

- 1 p. – poprawna odpowiedź.
- 0 p. – odpowiedź błędna LUB brak odpowiedzi.

Zadanie 2.2. (0–1)

Przykładowe odpowiedzi

Naukowiec uznaje zgłębianie istoty języka za najważniejszy problem, a pomija badania związane z innymi dziedzinami nauki. Uważa, że rozwiązanie tej kwestii pozwoli odpowiedzieć na „wielkie pytania” współczesnej nauki dotyczące egzystencji człowieka. Aby sformułować i odpowiedzieć na „wielkie pytania”, musimy najpierw zgłębić wiedzę na temat języka.

Schemat punktowania

- 1 p. – poprawna odpowiedź.
- 0 p. – odpowiedź błędna LUB brak odpowiedzi.

Zadanie 2.3. (0–1)

Przykładowe odpowiedzi

Kultura ewoluowała od zdolności imitacyjnych do posługiwania się pojęciami abstrakcyjnymi.

Kultura jest konsekwencją rozwoju człowieka

Kultura powstała także w drodze ewolucji.

Schemat punktowania

- 1 p. – poprawnie sformułowany argument.
- 0 p. – odpowiedź błędna LUB brak odpowiedzi.

Zadanie 2.4. (0–2)

Przykładowe odpowiedzi

że – wprowadza zadanie, które dopełnia informację zawartą w zdaniu nadrzędnym – *To kultura sprawiła, że język wyrwany został z okowów dosłowności, dzięki czemu stał się środkiem wyrazu uczuć czy idei rodzących się w naszych umysłach.*

ale – wprowadza zdanie przeciwstawne – *Kultura wcale nie jest więc zaprzeczeniem „logiki” ewolucji biologicznej, ale jej wytworem.*

Schemat punktowania

- 1 p. – poprawne sformułowanie argumentu.
- 0 p. – odpowiedź błędna LUB brak odpowiedzi.

Zadanie 2.5. (0–1)

Przykładowe odpowiedzi

Człon *inter-* wskazuje związek między dwoma elementami, istnienie ich części wspólnej lub zależności między nimi.

Schemat punktowania

1 p. – poprawne wyjaśnienie.

0 p. – odpowiedź błędna LUB brak odpowiedzi.

Zadanie 2.6. (0–1)

Przykładowe odpowiedzi

Zrozumienie fenomenu języka jest możliwe dzięki nauce – m.in. nowo powstałym narzędziom stworzonym przez neuronaukę.

Sposób rozwiązania problemu znajduje się blisko.

Odkrycie istoty języka jest możliwe/ łatwe do osiągnięcia.

Schemat punktowania

1 p. – poprawne wyjaśnienie.

0 p. – odpowiedź błędna LUB brak odpowiedzi.

Zadanie 3.

Temat 1. **Czym dla człowieka może być dom rodzinny? Rozważ problem i uzasadnij swoje stanowisko, odwołując się do fragmentu *Starego domu* Andrzeja Stasiuka i do innych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.**

Kryteria oceny rozprawki

A	Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu	B	Uzasadnienie stanowiska	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
6	Stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu	18	Uzasadnienie trafne, szerokie i pogłębione	4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierazące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierazące
		12	Uzasadnienie trafne i szerokie												
3	Stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu	8	Uzasadnienie trafne, ale wąskie	2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierazące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierazące lub nieliczne błędy rażące
		4	Uzasadnienie częściowe												
0	Stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0	Brak uzasadnienia stanowiska	0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 3 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia dotyczące kryteriów oceny rozprawki

A. Sformułowanie stanowiska (np. w postaci tezy lub hipotezy). Zdający powinien zrozumieć problem postawiony w poleceniu i sformułować stanowisko będące rozwiązaniem problemu. Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **udaną próbą odpowiedzi problemu**.

Adekwatność to odpowiedniość (zgodność, współmierność) **stanowiska i problemu** (zdający może się zgodzić, nie zgodzić, zachować postawę ambiwalentną wobec istoty problemu).

Sformułowanie stanowiska będącego częściowo udaną próbą odpowiedzi problemu jest skutkiem niepełnego zrozumienia problemu lub niepełnego zrozumienia tekstu.

Wypowiedź argumentacyjna, w której brak stanowiska, może zawierać jedynie streszczenie tekstu, biografię autora itp. lub rozwijać myśli niezwiązane z poleceniem.

Sformułowanie stanowiska nie musi stanowić wyodrębnionej części rozprawki.

B. Uzasadnienie stanowiska jest oceniane ze względu na to, czy jest **trafne**, czy jest **szerokie** i czy jest **pogłębione**.

Uzasadnienie nie musi być graficznie wyodrębnioną częścią rozprawki.

Uzasadnienie:

- **pogłębione** to uzasadnienie, w którym zdający **wnikliwie** odniósł się w rozwinięciu do **wszystkich elementów** polecenia,
- **trafne** zawiera logicznie poprawne argumenty (czyli stwierdzenia poparte przykładami) za przyjętym rozwiązaniem problemu.

Szerokość uzasadnienia ocenia się na podstawie tego, czy zdający w swojej wypowiedzi odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu.

Uzasadnienie jest:

- **szerokie**, jeśli zdający trafnie odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu,
- **wąskie**, jeśli zdający trafnie odniósł się tylko do niektórych elementów wskazanych w poleceniu (np. nie odniósł się do podanego w zadaniu tekstu lub nie przywołał innego tekstu kultury),
- **częściowe**, jeżeli (a) niektórych argumentów nie można uznać za logicznie poprawne wobec przyjętego stanowiska lub (b) niektóre argumenty są niepoparte przykładami, lub (c) niektóre argumenty są wzajemnie sprzeczne.

Wypowiedź argumentacyjna, w której **brak uzasadnienia**, nie zawiera logicznie poprawnych argumentów za przyjętym rozwiązaniem problemu lub rozwija myśli niezwiązane ze stanowiskiem.

C. Poprawność rzeczową ocenia się na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na uzasadnienie stanowiska wobec problemu uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe.

Błąd kardynalny to błąd rzeczowy świadczący o nieznajomości (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu interpretacyjnego przywołanego przez zdającego.

D. Kompozycja oceniana jest ze względu na **funkcjonalność segmentacji** i **uporządkowanie tekstu** zgodnie z gatunkiem wypowiedzi. Należy wziąć pod uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity niezbędne dla jasnego przedstawienia

stanowiska i uzasadniających je argumentów, a także czy wyodrębnione części i akapity są logicznie oraz konsekwentnie uporządkowane (bez luk i zbędnych powtórzeń).

Kompozycja jest **funkcjonalna**, jeśli podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści i realizowanymi w tekście funkcjami retorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.

E. Spójność lokalną ocenia się na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie zdaniem i akapitami. Znaczne zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą ani logicznie, ani gramatycznie (potok luźnych myśli, skojarzeń).

F. Styl tekstu ocenia się ze względu na **stosowność**.

Styl uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachowana jest zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszczalne są drobne, sporadyczne odstępstwa od stosowności,
- **częściowo stosowny**, jeśli w wypowiedzi zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. w wypowiedzi pojawiają się wyrazy i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka. Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.
- **niestosowny**, jeśli wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Styl wypracowania nie musi być zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

G. Poprawność językowa oceniana jest ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, w jakim tekst jest pisany, np. uduchowiona metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub składniowe. Błędów logicznych nie uznaje się za błędy stylistyczne.

H. Poprawność zapisu ocenia się ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości tekstu) oraz ich **wagę** (błędy rażące i nierażące). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej w zapisie słów lub fraz o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego i klasyfikacja błędów interpunkcyjnych Jerzego Podrackiego.

Temat 2. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i uzasadnij ją. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.

Kryteria oceny interpretacji utworu poetyckiego

A	Koncepcja interpretacyjna	B	Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
9	Koncepcja niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłowne	15	Uzasadnienie trafne i pogłębione	4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
6	Koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne	10	Uzasadnienie trafne, ale niepogłębione	2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
3	Koncepcja częściowo sprzeczna z utworem	5	Uzasadnienie częściowo trafne												
0	Brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem	0	Brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację	0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 2 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów

Objaśnienia dotyczące kryteriów oceny interpretacji utworu poetyckiego

A. Koncepcja interpretacyjna jest efektem poszukiwania przez zdającego całościowego sensu utworu, tzn. jest pomysłem na jego odczytanie (wyrażonym np. w postaci tezy lub hipotezy interpretacyjnej). Ocenia się ją ze względu na to, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **spójna**, a także czy zdający dociera do sensów niedosłownych interpretowanego utworu, czy czyta go jedynie na poziomie dosłownym.

Koncepcja może być:

- **częściowo sprzeczna** z utworem, jeśli jedynie we fragmentach (lub fragmencie) znajduje potwierdzenie w tekście.
- **całkowicie sprzeczna** z utworem, jeśli nawet we fragmentach (lub fragmencie) nie znajduje potwierdzenia w tekście.
- **spójna**, gdy obejmuje i łączy w całość odszukane przez piszącego sensy utworu.
- **niespójna**, gdy jest fragmentaryczna, tzn. rekonstruuje pojedyncze sensy częściowe (np. z poszczególnych strof tekstu) bez wskazania całościowego sensu utworu, oraz gdy zawiera luźno powiązane, niepowiązane lub wzajemnie wykluczające się odczytania sensu utworu (niesprzeczne z interpretowanym utworem).

Brak koncepcji to brak śladów poszukiwania sensu utworu (całościowego i/lub sensów częściowych) – praca nie jest interpretacją, a np. streszczeniem. Koncepcja interpretacyjna nie musi stanowić wyodrębnionej części pracy, może wynikać z jej całościowej wymowy.

B. Uzasadnienie interpretacji jest oceniane ze względu na to, czy jest **trafne** i czy jest **pogłębione**.

Uzasadnienie może być:

- **trafne**, jeśli zawiera wyłącznie **powiązane z tekstem argumenty za odczytaniem sensu utworu**. Argumenty muszą wynikać ze sfunkcjonalizowanej analizy, to znaczy wywodzić się z formy lub/i treści tekstu.
- **częściowo trafne**, jeśli w pracy – oprócz argumentów niepowiązanych z tekstem lub/i niewynikających ze sfunkcjonalizowanej analizy – został sformułowany przynajmniej jeden argument powiązany z tekstem i wynikający ze sfunkcjonalizowanej analizy.
- **pogłębione**, jeśli znajduje potwierdzenie nie tylko w tekście, ale także w kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim, filozoficznym, kulturowym). Uczeń powinien choć częściowo rozwinąć przywołany kontekst, aby uzasadnić jego pojawienie się.
- **niepogłębione**, gdy zdający przywołuje argumenty tylko z tekstu albo tylko z kontekstu. Wszystkie argumenty muszą być sfunkcjonalizowane.

C. Poprawność rzeczową ocenia się na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na koncepcję interpretacyjną uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe.

Błąd kardynalny to błąd rzeczowy świadczący o nieznajomości (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu interpretacyjnego przywołanego przez zdającego.

D. Kompozycja jest oceniana ze względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowanie tekstu** zgodnie z wybranym przez ucznia gatunkiem wypowiedzi. Należy wziąć pod uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity niezbędne dla jasnego przedstawienia koncepcji interpretacyjnej i uzasadniających ją argumentów, a także czy wyodrębnione części i akapity są logicznie oraz konsekwentnie uporządkowane (bez luk i zbędnych powtórzeń).

Kompozycja jest **funkcjonalna**, jeśli podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści i realizowanymi w tekście funkcjami retorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.

E. Spójność lokalną ocenia się na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie zdaniami w akapitach. Znaczne zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą ani logicznie, ani gramatycznie (potok luźnych myśli, skojarzeń).

F. Styl tekstu ocenia się ze względu na **stosowność**.

Styl uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachowana jest zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne odstępstwa od stosowności.
- **częściowo stosowny** dotyczy wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. w wypowiedzi pojawiają się wyrazy i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka. Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.
- **niestosowny**, jeśli wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.
Styl wypracowania nie musi być zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

G. Poprawność językowa oceniana jest ze względu na **liczbę i wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, w jakim tekst jest pisany, np. udziwniona metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub składniowe. Błędów logicznych nie uznaje się za błędy stylistyczne.

I. Poprawność zapisu ocenia się ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości tekstu) oraz ich **wagę** (błędy rażące i nierażące). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej w zapisie słów lub fraz o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego i klasyfikacja błędów interpunkcyjnych Jerzego Podrackiego.

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA PRAC Z JĘZYKA POLSKIEGO UCZNIÓW ZE STWIERDZONYMI DYSFUNKCJAMI

1. W pracy maturalnej z języka polskiego autorstwa ucznia, u którego stwierdzono dysleksję i dysortografię, nie należy uwzględniać w ocenie następujących błędów:
 - a. zmienionej kolejności liter w wyrazach,
 - b. wstawionych dodatkowo liter w wyrazie, opuszczonych lub przestawionych liter,
 - c. opuszczonego początku lub końca wyrazu,
 - d. występowania w wyrazach głosek dźwięcznych zamiast bezdźwięcznych i odwrotnie,
 - e. mylenia głosek „i” i „j”, głosek nosowych z końcówką fleksyjną, np.: *ę-em*, *q-om*,
 - f. mylenia przedrostków z przyimkami, np.: *pode szły*; błędnego zapisywania przyimków z rzeczownikami i przysłówkami, np.: *wklasie*, *zachwilę*, *napewno*,
 - g. niewłaściwego zapisu spółgłosek miękkich, np.: *rosinie* zamiast *rośnie*, *skosiny* zamiast *skośny*,
 - h. pisowni niezgodnej z zasadami ortografii [od uczniów wymaga się dobrej znajomości zasad ortografii, co powoduje nadmierne do nich zaufanie i schematyczne ich stosowanie, np.: *startóje* bo *startować*, błędnej pisowni wyrazów, którymi nie rządzą zasady ortograficzne (których pisownię trzeba zapamiętać)],
 - i. błędnego stosowania lub niestosowania znaków interpunkcyjnych.
2. Uczeń, u którego stwierdzono dysgrafię ma prawo pisać bardzo wolno i stawiać niekształtne litery, pisać mało czytelnie i poza liniami.
3. Wszystkie inne uchybienia w pracy nie są uzasadnione wymienionymi dysfunkcjami.